

תורתך שאלתי

אחת,
שאלתי
למדתי נענתי ונתתי

עיון בפרשת השבוע דרך שאלות ותשובות

בעלון זה מגוון שאלות ועליהן מקבץ תשובות מתוך הספר
'תורתך שאלתי', מבית אחת שאלתי

גליון מס' 159 לפרשת נח תשפ"ה

**וְאֵנִי הֲנִי מְבִיא אֶת הַמַּבּוּל... מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם
כָּל אֲשֶׁר בָּאָרֶץ יִגּוּעַ (ו, יז)**

מדוע התורה כפלה לשונה, 'מתחת לשמים' ו'כל אשר בארץ'?

מהר"ל דיסקין: כידוע, 'אין ריבוי אחר ריבוי, אלא למעט'. חז"ל אמרו שעוג מלך הבשן ניצל מהמבול (עיון זבחים דף ק"ג). המיעוט שהתמעט ע"י שני הריבויים מלמד שהמבול מחה הכל, פרט לעוג מלך הבשן, שהשתייר.

**אֲנֹכִי מִמָּטִיר עַל הָאָרֶץ אֲרַבְעִים יוֹם
וְאֲרַבְעִים לַיְלָה (ז, ד)**

מדוע המבול נמשך 'ארבעים יום וארבעים לילה'?

מדרש רבה (לב, ה): "אמר רבי שמעון בן יוחאי: הן עברו על התורה שניתנה לארבעים יום, לפיכך ארבעים יום וארבעים לילה".
מדרש אגדה: "כנגד ארבעים יום של יצירת הולד, שהיו הנשים מזונות תחת בעליהן והיו מקלקלין צורת הולד".

**וַיִּחַל עוֹד שִׁבְעַת יָמִים אַחֲרַיִם וַיִּשְׁלַח אֶת
הַיּוֹנָה וְלֹא יָסְפָה שׁוּב אֵלָיו עוֹד (ח, יב)**

מדוע היונה לא שבה אליו?

רד"ק: משלא שבה אליו היונה, הסיק נח שהיא מצאה מקום להניח את רגליה, והבין שהמבול הסתיים. היונה לא שבה אליו כדי שידע שהמבול בא לקיצו.

הנצי"ב מוולוז'ין: בפעם הקודמת שבה היונה כשעלה זית בפיה, אולם בפעם הזו לא הזדמן לה דבר להביא בפיה, וחששה לשוב אליו כשאין בפיה דבר, ועל כן לא שבה אליו.

**צֵא מִן הַתֵּבָה אַתָּה וְאַשְׁתְּךָ וּבְנֵיךָ וּבְנֹתֶיךָ
אִתְּךָ (ח, טז)**

מדוע נח לא יצא מהתיבה עד שציוהו הקב"ה?

מדרש רבה (לד, ו): "... אמר: אצא ואהיה פרה ורבה למארה? עד שנשבע לו המקום שאינו מביא מבול לעולם, שנאמר 'כִּי מִי נַח זֹאת לִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מֵעַבְר מִי נַח' (ישעיה נד, ט)".

מדרש תנחומא (סימן טו): "... וכיון שיבשה הארץ ונחה התיבה, שנאמר 'וַתָּנַח הַתֵּבָה', אמרו לו בניו: נצא לנו, אמר להם: חס ושלום, ברשותו של הקב"ה נכנסנו וברשותו של הקב"ה נצא, וכיון ששמע הקב"ה כן, מיד נתן להם רשות".

**אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים
הָיָה בְּדוֹרָתוֹ (ו, ט)**

מדוע נכפל שמו?

מדרש רבה (ל, ד): "אמר רבי אבא בר כהנא: כל מי שנכפל שמו יש לו בעולם הזה ויש לו בעולם הבא".
דעת זקנים: "נח לעליונים נח לתחתונים, וכל שנכפל שמו בידוע שהוא צדיק כמו 'אַבְרָהָם אַבְרָהָם' (לקמן כב, יא וכן לקמן כה, יט)".

**וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ... וְהֲנִי מְשַׁחֲתֶם
אֶת הָאָרֶץ (ו, יג)**

מדוע נח לא התפלל על בני דורו שישובו בתשובה?

רבינו בחיי: כדי שהעולם יינצל, היה צורך ב-10 צדיקים שבזכותם לא יהיה מבול, (כפי שמצינו שאברהם חדל מלהתפלל על אנשי סדום, כשהבין שאין שם 10 צדיקים). נח ידע שהוא ובני משפחתו מונים לכל היותר 8 (נח, אשתו, שלושת בניו ונשותיהם), ואין 10 צדיקים שבזכותם ניתן למנוע את המבול.

עיון יעקב: נח ידע שאנשי דור המבול חטאו בגזל, חטא שגם תפילה לא תועיל למחול עליו, הואיל ונדרש להשיב את הגזילה תחילה, טרם התפילה, והם לא עשו כן.

**מִהֲעוֹף לְמִינֵהוּ וּמִן הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ
מִכָּל רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה לְמִינֵהוּ שְׁנַיִם
מִכָּל יְבָאוּ אֵלֶיךָ לְהַחֲיוֹת (ו, כ)**

כיצד היה אמור להביא אותם לתיבה?

רבינו בחיי: שיעזור להם בכניסתם, ויעשה השתדלות שיחיו.

רד"ק: הם יבואו מעצמם עד סמוך לתיבה, ונח יכניס אותם לתוך התיבה.

לקבלת "טעימה", קבצים לדוגמא מספרי 'תורתך שאלתי' נא לשלוח את המילה 'דוגמא' למייל

office@shaalti.co.il

לקבלת הגיליון נא לשלוח את המילה 'מעוניין' במייל
office@shaalti.co.il

וַיִּקַּח נַח מֵיֵינוּ וַיַּדַּע אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לוֹ בְּנֹו הַקֶּטָן (ט, כד)

למי כוונה התורה במילים 'בנו הקטן'?

אבן עזרא: מוסב על כנען, שהיה בנו הקטן של חם. לא יתכן שמוסב על חם, שהרי חם לא היה הבן הקטן של נח, שהרי כתוב 'ויולד נח שלשה בנים: את שם, את חם ואת יפת'.

רמב"ן: חם, שהוא היה הבן הקטן של נח.
רד"ק: אמנם חם לא היה הבן הקטן של נח, אולם התורה כיוונה במילה "בנו הקטן" לחם, שעשה מעשה פחות ובזוי, שהלך והגיד לאחיו ולא כסה ערותו.

וַיְהִיו בְּנֵי נַח הַיִּצְאִים מִן הַתְּבָה שֵׁם וְחָם וְיָפֶת (ט, יח)

מי היה הבכור בבני נח?

רש"י: יפת הבכור, ואחריו שם וחם.
אברבנאל: שם הבכור ואחריו חם ויפת. שהרי בפסוק 'ויולד נח את שם את חם ואת יפת' שם הוזכר תחילה, אחריו חם ורק בסוף יפת, וכך היה גם סדר כניסתם לתיבה.

שְׁלֹשָׁה בָּנִים אֶת שֵׁם אֶת חָם וְאֶת יָפֶת (ו, י)

ר' שמחה בונים מפשיסחא אמר שבקיום המצוות על כל אדם להקפיד לקיים את "שלושת בני נח": 'את שם' - לעשות את המצווה כולה לשם שמים. 'את חם' - לעשותה בחמימות הלב וברגש. 'ואת יפת' - הידור מצוה לעשותה בצורה נאה ומכובדת.

כָּל רֶמֶשׂ אֲשֶׁר הוּא חַי לָכֶם יִהְיֶה לְאֶכְלָה כִּי־רַק עֵשֶׂב יִתְּתִי לָכֶם אֶת כָּל (ט, ג)

מדוע הותר לאכול בשר רק לאחר המבול?

מדרש אגדה (סימן ג): "ולמה לא הותר לאדם לאכול בשר: כדי שלא יהא חוטא נשכרי".

חזקוני: הקב"ה התיר לנח לאכול מבשר בעלי החיים, כהוקרה על שעל ידו באה ההצלה, ששימר אותם בתיבה במשך שנה שלימה.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל נַח וְאֶל בְּנָיו אִתּוֹ לֵאמֹר (ט, ח)

האם הקב"ה דיבר עם בניו של נח?

מדרש רבה (לה, א): "ורבי נחמיה אמר: הוסיף על הציווי ונהג בקדושה, לפיכך זכה הוא ובניו לדבור", גם בניו היו נביאים.

אבן עזרא: כל בני נח היו נביאים, כולל חם.
רמב"ן: הקב"ה לא דיבר עם בניו של נח, שהרי בניו לא היו נביאים, בודאי לא חם, אלא הקב"ה דיבר רק עם נח, שהיה נביא, ובאמצעותו הדברים עברו גם לבניו.
רבינו בחיי: רק שם ויפת היו נביאים, רק איתם דיבר הקב"ה, ולא עם חם, שהיה רשע.

נְמֹרָד, הוּא הַחַל לְהִיּוֹת גִּבּוֹר בְּאָרֶץ (י, ח)

מה היה המיוחד בגבורת נמרוד?

רמב"ן: בדור הפלגה החל להתארגן מרד בהקב"ה, לאחר שנמרוד היה הראשון בעולם שהעז למרוד בה' ובמלכות שמים לאחר המבול.

חזקוני: לאחר המבול, הוא היה הגיבור הראשון.
אברבנאל: עד תקופתו כולם היו במדרגה זהה, ללא הבדל. נמרוד החל בבידול. נמרוד החל לשלוט ולמלוך על בני דורו.
רש"י הירש: אמנם היו גיבורים לפניו, נמרוד החל במורשת זו והנחיל אותה לכל צאצאיו.

נתקע? בלי דבר תורה בשולחן השבת?
רוצה להכין שיעור תורה מקיף ומרתק בקלות?

כולם שו"תפים בשולחן השבת!

בא להעשיר את השיח התורני
סביב שולחן שבת עם כל המשפחה!

הרב חגי ולסקי
מרצה ומחבר ספרים רבי מכר,
מציג פריצת דרך בלמוד
פירושי תורה
בדרך שאלות ותשובות

עם 'תורתך שאלתי'
אין יותר שאלות!

לאור בקשות רבות-
המבצע ומשך
מחיר מיוחד
לרגל השלמת ספר שמות
287
במקום 390

הזמינו עכשיו
והספרים בדרך אליכם:
היכנסו לאתר
shaalti.co.il
בחייל
office@shaalti.co.il
בטלפון
052-9453811

הזמינו עכשיו
במקום 390
היכנסו לאתר
shaalti.co.il
בחייל
office@shaalti.co.il
בטלפון
052-9453811

הספרים שיעשירו וירממו את שולחן השבת שלכם

אחת שאלתי
SELF-ASSESSMENT

טעמו וראו

לקט שאלות ותשובות
מתוך ספרי
תורתך שאלתי

מעוניינים להעשיר
את שולחן השבת?

שלחו את המילה 'נח' לוואטסאפ
052-9453811
או למייל Office@shaalti.co.il

וקבלו קובץ שאלות ותשובות לפרשת נח